

Věc T-193/02

Laurent Piau

v.

Komise Evropských společenství

„Nařízení Mezinárodní federace fotbalových asociací (FIFA) upravující činnost agentů hráčů – Rozhodnutí sdružení podniků – Články 49 ES, 81 ES a 82 ES – Stížnost – Nedostatek významu pro Společenství – Zamítnutí“

Rozsudek Soudu (čtvrtého senátu) ze dne 26. ledna 2005 II - 217

Shrnutí rozsudku

1. *Řízení – Vedlejší účastenství – Námitka nepřijatnosti nevznesená žalovanou – Nepřijatnost – Nepominutelné podmínky řízení – Přezkum soudem bez návrhu (Statut Soudního dvora, čl. 40 pododstavec 4 a článek 53; jednací řád Soudu, článek 113 a čl. 116 odst. 3)*

2. *Žaloba na neplatnost – Fyzické nebo právnické osoby – Akty, které se jich bezprostředně a osobně dotýkají – Rozhodnutí ukončující řízení zahájené podle nařízení č. 17 v důsledku stížnosti – Osoba, která podala stížnost – Podnik, který je třetí stranou, jemuž byl přiznán oprávněný zájem předložit vyjádření v rámci správního řízení – Připustnost*
(Články 81 ES, 82 ES a čl. 230 pododstavec 4 ES; nařízení Rady č. 17)

3. *Hospodářská soutěž – Pravidla Společenství – Sdružení podniků – Pojem – Národní fotbalové federace – Zahrnutí*
(Články 2 ES a 81 ES)

4. *Hospodářská soutěž – Pravidla Společenství – Sdružení podniků – Pojem – Mezinárodní fotbalová federace – Zahrnutí*
(Článek 81 ES)

5. *Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Rozhodnutí sdružení podniků – Pojem – Nařízení upravující činnost agentů hráčů přijaté Mezinárodní fotbalovou federací – Zahrnutí*
(Článek 81 ES)

6. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Přezkum stížností – Stížnost týkající se právní úpravy hospodářské činnosti bez sportovní specifity soukromoprávní organizací bez pověření veřejné moci – Rozhodnutí ukončující správní řízení – Soudní přezkum omezený na posouzení uskutečněná Komisí vzhledem k pravidlům hospodářské soutěže*
(Nařízení Rady č. 17)

7. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Přezkum stížností – Zohlednění významu pro Společenství spojeného s vyšetřením věci – Kritéria posouzení – Posuzovací pravomoc Komise – Meze – Soudní přezkum*
(Články 81 ES a 82 ES a čl. 85 odst. 1 ES)

8. *Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Zákaz – Vynětí – Nařízení upravující činnost agentů hráčů přijaté Mezinárodní fotbalovou federací – Zavedení licence podmiňující výkon povolání – Cíl profesionalizace a kolektivní organizace agentů – Připustnost*
(Čl. 81 odst. 3 ES)

9. *Hospodářská soutěž – Dominantní postavení – Kolektivní dominantní postavení – Pojem – Kolektivní entita – Podmínky*

(Článek 82 ES)

10. *Hospodářská soutěž – Dominantní postavení – Kolektivní dominantní postavení – Podmínky – Postavení Mezinárodní fotbalové federace na trhu poskytování služeb agentů hráčů*

(Článek 82 ES)

1. Návrhy obsažené v návrhu na vstoupení do řízení jako vedlejší účastník se omezí na podporu návrhů jedné ze stran sporu. Vedlejší účastník tedy není oprávněn vznést námitku nepřípustnosti, která není uvedena účastníkem řízení, na podporu jehož návrhů bylo její vedlejší účastenství povoleno.

svých oprávněných zájmů. Stejně tak je přípustná žaloba proti rozhodnutí, které s konečnou platností uzavírá řízení, podaná podnikem, který je třetí stranou a jehož oprávněný zájem předložit vyjádření v rámci řízení, kterým je prováděno nařízení č. 17, Komise uznala.

Podle článku 113 jednacího řádu Soudu však Soud může kdykoliv bez návrhu zkoumat, zda jsou splněny nepominutelné podmínky řízení, včetně k nim se vztahujících důvodů uplatněných vedlejšími účastníky.

(viz bod 38)

(viz body 35–37)

3. Národní asociace, které sdružují fotbalové kluby, pro které je fotbalová praxe hospodářskou činností a které jsou tedy podniky ve smyslu článku 81 ES, jsou sdruženími podniků ve smyslu téhož ustanovení.

2. Odmítnutím Komise pokračovat v řízení zahájeném na základě stížnosti podané na základě nařízení č. 17 a zamítnutím uvedené stížnosti je její autor zkrácen na svém právu a musí mít k dispozici opravný prostředek určený k ochraně

Okolnost, že tyto národní asociace sdružují kluby zvané amatérské vedle klubů zvaných profesionální, nezpochybnuje toto posouzení. V tomto

ohledu není jednostranná kvalifikace sportovců nebo klubů, ze strany sportovního sdružení nebo svazu, jako „amatérských“, sama o sobě povahy, aby vyloučila, že vykonávají hospodářskou činnost ve smyslu článku 2 ES.

rámec, ve kterém jsou učiněna rozhodnutí podniků, a právní kvalifikace udělená tomuto rámci jednotlivými vnitrostátními právními řády nemají vliv na použitelnost pravidel Společenství v oblasti hospodářské soutěže

(viz body 69–70)

(viz body 71–72)

4. Mezinárodní fotbalová federace (FIFA) je sdružení podniků ve smyslu článku 81 ES. Sdružuje totiž národní asociace, které jsou zároveň sdruženími podniků, neboť jejich členy jsou kluby vykonávající hospodářskou činnost, a podniky, neboť samy vykonávají hospodářskou činnost z toho důvodu, že podle stanov FIFA mají povinnost účastnit se soutěží jí organizovaných, musí jí převést určité procento hrubého příjmu z každého mezinárodního zápasu a jsou týmiž stanovami spolu s FIFA uznány jako vlastníci výhradních přenosových a vysílacích práv z dotčených sportovních utkání.

5. Nařízení přijaté Mezinárodní fotbalovou federací (FIFA) upravující činnost agentů hráčů, což je činnost poskytování služeb, na kterou se nevztahuje sportovní specificita, jak byla definována judikaturou Soudního dvora, je tedy rozhodnutím sdružení podniků ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES, které podléhá právním normám Společenství v oblasti hospodářské soutěže, pokud působí účinky ve Společenství.

Článek 81 ES se totiž použije na sdružení v tom rozsahu, ve kterém jejich vlastní činnost nebo činnost podniků, které jsou jejich členy, směřuje k tvorbě účinků, na které se toto ustanovení vztahuje. Právní

Nařízení bylo totiž jednak FIFA přijato na základě její vlastní působnosti, a nikoliv na základě normativních pravomocí, které by jí byly svěřeny veřejnými orgány v rámci poslání v obecném zájmu týkajícího se sportovní činnosti, a jednak toto nařízení, vzhledem k jeho závazné povaze pro národní asociace

členy mezinárodní federace, které mají povinnost přijmout obdobné předpisy následně schválené uvedenou federací, jakož i pro kluby, hráče a agenty hráčů, vyjadřuje vůli FIFA koordinovat chování svých členů, pokud jde o činnost agentů hráčů.

způsobit. Tato kontrola se tedy může vztahovat na dodržování jiných ustanovení Smlouvy pouze tehdy, pokud jejich případné nedodržení ukáže na současné porušení pravidel hospodářské soutěže. Základních zásad se může také týkat pouze v případě, že by jejich porušení představovalo i porušení pravidel hospodářské soutěže.

(viz body 73–75)

(viz body 76–79)

6. Právní předpisy, které upravují hospodářskou činnost a dotýkají se základních svobod, jsou v zásadě v pravomoci veřejných orgánů. Samotný princip právní úpravy hospodářské činnosti netýkající se ani sportovní specifity, ani volnosti vnitřní organizace sportovních sdružení soukromoprávní organizací, které k tomu chybí pověření veřejné moci, totiž nemůže být bez dalšího považován za slučitelný s právem Společenství.
7. Pokud Komise zkoumá stížnost v oblasti hospodářské soutěže vzhledem k jejímu významu pro Společenství, posouzení tohoto významu závisí na skutkových a právních okolnostech každého případu, které se mohou v jednotlivých věcech významně lišit, a nikoli na předurčených kritériích, jejichž použití by bylo závazné. Není tedy třeba ani omezit počet kritérií posouzení, na která se Komise může odvolávat, ani jí naopak uložit výhradní použití některých kritérií.

Soudní kontrola provedená v rámci žaloby týkající se legality rozhodnutí vydaného Komisí v řízení uskutečněném na základě stížnosti předložené podle nařízení č. 17, pro jejíž projednání Komise nemohla použít jiné pravomoci než ty, kterými disponuje v tomto rámci, je nezbytně omezená na pravidla hospodářské soutěže a na posouzení provedené Komisí ohledně narušení soutěže, které sporné rozhodnutí mohlo

Kromě toho Komise, které čl. 85 odst. 1 ES ukládá dbát na provádění článků 81 ES a 82 ES, má za úkol vymezit a provádět politiku hospodářské soutěže Společenství a má za tímto účelem

diskreční pravomoc pro projednávání stížností. Tato pravomoc však není neomezená a Komise musí posoudit v každém případě závažnost a délku trvání porušení pravidel hospodářské soutěže a trvání jejich účinků.

Mimoto kontrola soudce Společenství nad tím, jak Komise vykonává diskreční pravomoc, která jí je přiznána v této oblasti, jej nemůže vést k tomu, aby nahradil posouzení významu pro Společenství provedené Komisí svým posouzením, ale má za cíl ověřit, že sporné rozhodnutí není založeno na věcně nesprávných skutkových zjištěních a že není stíženo nesprávným právním posouzením ani zjevně nesprávným posouzením nebo zneužitím pravomoci.

Avšak s ohledem na skutečnost, že FIFA jednak sleduje dvojí cíl profesionalizace a bezúhonnosti činnosti agenta hráčů, aby chránila hráče, jejichž kariéra je krátká, a jednak hospodářská soutěž není systémem licence vyloučena, když systém licence s sebou, jak se zdá, nese spíše kvalitativní výběr, způsobilý vyhovovat cíli profesionalizace činnosti agenta hráčů než kvantitativní omezení v přístupu k ní, a že konečně současné podmínky výkonu činnosti agenta hráčů se vyznačují téměř úplnou nepřítomností vnitrostátních právních předpisů a nedostatkem kolektivní organizace agentů hráčů, se na omezení, která vyplývají ze závazného charakteru licence, může vztahovat vynětí na základě čl. 81 odst. 3 ES.

(viz body 101–104)

(viz body 80–81, 120)

8. Licence agenta hráčů, která je uložena nařízením Mezinárodní fotbalové federace (FIFA) a podmiňuje výkon uvedené profese, je překážkou přístupu k této hospodářské činnosti, a ovlivňuje tedy nutně fungování hospodářské soutěže.

9. Článek 82 ES se týká chování jednoho nebo více hospodářských subjektů, zneužívajících postavení hospodářské síly, a vytvářejících tak překážku zachování účinné hospodářské soutěže na dotčeném trhu tím, že tomuto subjektu dávají možnost chovat se v nezanedbatelném rozsahu nezávisle na svých

soutěžitelích, zákaznících a konečně i spotřebitelích.

Výraz „více podniků“, který je v tomto článku uveden, znamená, že dominantní postavení může mít dva nebo více hospodářských subjektů, právně nezávislých jeden na druhém, za podmínky, že z hospodářského hlediska vystupují nebo jednají společně na specifickém trhu jako kolektivní entita.

Zjištění existence kolektivního dominantního postavení závisí na spojení tří kumulativních podmínek: zaprvé každý člen dominantního oligopolu musí mít možnost znát chování ostatních členů, aby ověřil, zda budou či nikoliv postupovat stejným způsobem; zadruhé je nezbytné, aby stav koordinace mlčky byl dlouhodobě udržován, to znamená, že musí existovat motivace neodchýlit se od společné linie chování na trhu; zatřetí předvídatelná reakce současných a potenciálních soutěžitelů a spotřebitelů by nepochybně očekávané výsledky společného postupu.

(viz body 109–111)

10. Mezinárodní fotbalová federace (FIFA) má kolektivní dominantní postavení na trhu poskytování služeb agentů hráčů, pokud její nařízení upravující jejich činnost může při svém provádění mít za důsledek, že podniky činné na dotčeném trhu, tedy kluby, se spojily, pokud jde o jejich chování na vymezeném trhu, tak, že vystupují na trhu vzhledem ke svým soutěžitelům, obchodním partnerům a spotřebitelům jako kolektivní entita.

Z důvodu závazného charakteru nařízení pro národní asociace členy FIFA a kluby, které sdružují, se přitom tyto instance jeví trvale spojeny, pokud jde o jejich chování, prostřednictvím pravidel, která přijímají a proti kterým se ostatní subjekty (hráči a agenti hráčů) nemohou postavit, aniž by jim nehrozily sankce, které mohou vést, zvláště pro agenty hráčů, k jejich vyloučení z trhu. Tato situace tedy charakterizuje kolektivní dominantní postavení klubů na trhu poskytování služeb agenty hráčů, neboť kluby prostřednictvím předpisů, se kterými souhlasí, ukládají podmínky, za kterých se uskutečňuje poskytování dotčených služeb.

Okolnost, že FIFA sama není hospodářským subjektem, kupujícím služby agentů hráčů na dotčeném trhu a že její zásah je normotvornou činností, kterou si přiznala pravomoc vykonávat vůči hospodářské činnosti agentů a hráčů, je pro použití článku 82 ES nerozhodná, pokud je uvedená federace emanací národních asociací a klubů, skutečných

kupujících služeb agentů hráčů, a že tedy na trhu jedná prostřednictvím svých členů.

(viz body 112–116)

*